

DECIZIA nr.100
din 17 februarie 2021

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a **Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2020 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.70/2020 privind reglementarea unor măsuri, începând cu data de 15 mai 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS -CoV-2, pentru prelungirea unor termene, pentru modificarea și completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal, a Legii educației naționale nr.1/2011, precum și a altor acte normative și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020 privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebancale anumitor categorii de debitori**

Publicată în Monitorul Oficial nr.280 din 19.03.2021

Valer Dorneanu	- președinte
Cristian Deliorga	- judecător
Marian Enache	- judecător
Daniel-Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Gheorghe Stan	- judecător
Livia-Doina Stanciu	- judecător
Elena-Simina Tănăsescu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Ingrid Alina Tudora	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2020 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.70/2020 privind reglementarea unor măsuri, începând cu data de 15 mai 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS -CoV-2, pentru prelungirea unor termene, pentru modificarea și completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal, a Legii educației naționale nr.1/2011, precum și a altor acte normative și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020 privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebancale anumitor categorii de debitori, obiecție formulată de Guvernul României.

2. Sesizarea a fost formulată în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și al art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, și a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.8011 din 11 decembrie 2020, fiind trimisă inițial prin poșta electronică. Ulterior, a fost depusă la Registratura jurisdicțională a Curții Constituționale, fiind înregistrată cu nr.8011 din 15 decembrie 2020. Sesizarea constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.2301A/2020.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, autorul sesizării arată că prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.168/2020 a fost introdus un nou articol în cuprinsul Ordonanței de urgență a Guvernului nr.70/2020, și anume art.XIX, cu denumirea marginală *Măsuri în domeniul asociațiilor și fundațiilor*, prin care legiuitorul delegat a prevăzut că pe durata stării de alertă, organele de conducere ale asociațiilor și fundațiilor pot decide modificarea termenelor de convocare prevăzute în actele constitutive, inclusiv prin reducerea acestor termene la 24 de ore, în condițiile legii. Raportat la obiectul sesizării, arată că Legea de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2020, adoptată de Senat ca primă Cameră sesizată, a validat fără modificări textul ordonanței adoptate de Guvern, însă Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a adoptat o formă modificată a legii care cuprinde, pe lângă textul inițial care prevede aprobarea ordonanței de urgență, și un nou articol, care vizează modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020, în sensul eliminării capitalizării accesoriilor creanțelor suspendate de la plată (dobânzi și comisioane) la

finalul perioadei de suspendare, în cazul în care termenul legal inițial de acordare al acestei facilități se prelungește. Având în vedere aceste aspecte, autorul sesizării invocă „potențiale” vicii de neconstituționalitate ale legii analizate, și anume posibila încălcare a principiului bicameralismului, a principiului neretroactivității legii civile, precum și a dreptului de proprietate privată.

4. Punctual, în ceea ce privește critica de neconstituționalitate extrinsecă, formulată din perspectiva încălcării principiului bicameralismului, reglementat de art.61 alin.(2) și art.75 din Legea fundamentală, arată că instanța de contencios constituțional a dezvoltat o amplă jurisprudență prin care a reținut că acest principiu se reflectă nu numai în dualismul instituțional în cadrul Parlamentului, ci și în cel funcțional. Astfel, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ suprem al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră. În același timp, subliniază că instanța de contencios constituțional a statuat că dezbaterile parlamentare a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului. Așa fiind, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce proiectului de lege sau propunerii legislative adoptate de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze în mod exclusiv, ceea ce contravine principiului bicameralismului. Învederează, totodată, că sintagma „*decide definitiv*” din cuprinsul art.75 alin.(3) din Constituție nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Însă, în acest caz, Camera decizională nu poate modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința îndepărtării de la finalitatea urmărită de inițiator.

5. În acest context, autorul sesizării susține că, din analiza parcursului legislativ și a modificărilor aduse Legii de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2020, se observă că amendamentele adoptate de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, având ca obiect modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020, aduc deosebiri majore, substanțiale de conținut juridic în raport cu forma adoptată de prima Cameră sesizată, Senatul, care s-a limitat la a aproba ordonanța în forma adoptată de Guvern. Or, în opinia autorului sesizării, acest aspect este de natură să creeze premisele unor vicii de neconstituționalitate prin raportare la art.61 alin.(2) și art.75 din Constituție, întrucât legea criticată conține soluții normative care, sub aspectul fondului reglementării, se îndepărtează considerabil de conceptele asupra cărora Senatul s-a pronunțat și de soluția legislativă urmărită de acest for, în condițiile în care acesta nu s-a putut pronunța asupra modificărilor introduse în cadrul Camerei decizionale.

6. Referitor la criticile de neconstituționalitate intrinsecă privind posibila încălcare a principiului neretroactivității legii, prevăzut de art.15 alin.(2) din Constituție, autorul sesizării menționează faptul că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.70/2020 prevede reglementarea unor măsuri „*începând cu data de 15 mai 2020*”, iar prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2020 de completare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.70/2020 se aplică „*pe durata stării de alertă*”. Așa fiind, având în vedere faptul că dispoziția de completare se încorporează, de la data intrării în vigoare, în actul de bază, conform art.62 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, autorul sesizării susține că legea criticată este susceptibilă a avea caracter retroactiv, întrucât se aplică începând cu data de 15 mai 2020, în condițiile în care Ordonanța de urgență a Guvernului nr.168/2020 a fost adoptată la 1 octombrie 2020.

7. În fine, referitor la posibila încălcare a dreptului de proprietate privată, prevăzut de art.44 coroborat cu art.135 din Constituție, autorul sesizării susține că prin intermediul art.II din legea criticată s-a intervenit asupra conținutului normativ al Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020, în sensul eliminării capitalizării accesoriilor creanțelor suspendate de la plată (dobânzi și comisioane) la finalul perioadei de suspendare, în cazul în care termenul legal inițial de acordare a acestei facilități, respectiv 31 decembrie 2020, se prelungește. Arată, astfel, că soluția cuprinsă în art.II din legea criticată intervine în legătură cu contractele de împrumut cu titlu oneros, a căror natură presupune tocmai plata unor dobânzi și accesorii, încheiate între creditorii și debitorii prevăzuți la art.1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.37/2020, ceea ce presupune o ingerință în dreptul de proprietate al creditorilor care, ca efect al acestei norme, nu mai au posibilitatea de a percepe accesoriiile creanței principale pe durata suspendării plății acesteia, fiind lipsiți de un atribut al dreptului de proprietate privată (*fructus*).

8. Având în vedere considerentele mai sus enunțate, autorul sesizării solicită instanței de contencios constituțional admiterea obiecției de neconstituționalitate formulate și constatarea că legea criticată încalcă dispozițiile constituționale ale art.15 alin.(2), ale art.44 coroborat cu art.135 și pe cele ale art.61 alin.(2) coroborat cu art.75.

9. În conformitate cu prevederile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Avocatului Poporului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

10. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis punctul său de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate, arătând că nu pot fi reținute criticile aduse legii supuse controlului, pe care le consideră ca fiind neîntemeiate.

11. Astfel, referitor la critica de neconstituționalitate extrinsecă formulată din perspectiva faptului că prin modificările aduse în Camera decizională Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020, fără ca acestea să fie supuse spre dezbatere și adoptare în Camera de reflecție, se încalcă principiul bicameralismului, consacrat de art.61 alin.(2) din Constituție, președintele Camerei Deputaților apreciază că această critică nu poate fi reținută, sens în care invocă jurisprudența constantă a Curții Constituționale în această materie (exemplu fiind Decizia nr.62 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.373 din 2 mai 2018). Susține, astfel, că lipsirea Camerei decizionale de posibilitatea de a modifica sau completa proiectul de lege adoptat de Camera de reflecție, deci de a contribui activ la procesul de elaborare a legilor, ar echivala cu limitarea rolului său constituțional și cu acordarea unui rol preponderent Camerei de reflecție în raport cu cea decizională, aceasta din urmă putându-și exprima, prin vot, doar poziția cu privire la proiectul de lege adoptat de Camera de reflecție, ceea ce este de neconceput. În acest sens, arată că prin Decizia nr.393 din 5 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.581 din 16 iulie 2019, spre exemplu, Curtea a reținut că bicameralismul nu înseamnă ca ambele Camere să se pronunțe asupra unei soluții legislative identice, iar art.75 alin.(3) din Constituție, folosind sintagma „*decide definitiv*” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Curtea a subliniat însă că, în acest caz, Camera decizională nu poate modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator (a se vedea Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.937 din 22 noiembrie 2016, sau Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 13 aprilie 2017, paragraful 56). Așadar, pornind de la premisa că legea este rezultatul aportului specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, și analizând conținutul normativ al legii supuse controlului de constituționalitate, președintele Camerei Deputaților susține că legea care face obiectul prezentei sesizări a fost adoptată cu respectarea dispozițiilor art.61 alin.(2) din Constituție.

12. Apreciază ca fiind neîntemeiată și critica de neconstituționalitate intrinsecă, referitoare la încălcarea dispozițiilor art.15 alin.(2) din Constituție, context în care arată că legea criticată nu cuprinde în sine nicio dispoziție cu caracter retroactiv, astfel că nu se poate reține că acest act normativ ar contraveni principiului neretroactivității legii civile, context în care invocă jurisprudența Curții Constituționale, și anume Decizia nr.146 din 25 martie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.416 din 10 mai 2004 și Decizia nr.291 din 1 iulie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.753 din 18 august 2004. Arată, astfel, că autorul sesizării se raportează la termenul prevăzut de Ordonanța de urgență a Guvernului nr.70/2020, termen care nu se aplică însă Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020, care suportă modificări prin intervenția legislativă adusă de actul normativ supus controlului de constituționalitate.

13. Președintele Camerei Deputaților reține, totodată, că o ultimă critică a autorului sesizării este formulată din perspectiva faptului că prin art.II din legea criticată se încalcă dreptul de proprietate al creditorilor, întrucât prin eliminarea capitalizării accesoriilor creanțelor suspendate la plată la finalul perioadei de suspendare creditorii nu mai au posibilitatea de a percepe accesoriile creanței principale. În acest context, președintele Camerei Deputaților arată că protecția constituțională a dreptului de proprietate este în mod evident extinsă prin interpretarea art.44 din Constituție în coroborare cu art.1 din primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și cu jurisprudența Curții Europene de la Strasbourg, însă, în aceeași jurisprudență, se regăsesc și limitele acestei protecții. Convenția nu protejează acele valori patrimoniale cu privire la care subiectul de drept nu are nici măcar o speranță legitimă de a le putea dobâdi și „nu recunoaște dreptul de a deveni proprietarul unui bun” ci „se aplică numai cu privire la bunurile actuale”. Într-o formulare generală, deci, nu garantează dreptul de a dobâdi un anumit bun. În consecință, și art.44 din Constituție protejează numai drepturile actuale și nu simpla așteptare sau posibilitate ipotetică de a dobâdi un drept de proprietate. În susținerea celor de mai sus invocă jurisprudența Curții Constituționale, concretizată, spre exemplu, prin Decizia nr.270 din 7 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României nr.554 din 28 iulie 2014, și Decizia nr.59 din 17 februarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.203 din 9 martie 2004. Așa fiind, președintele Camerei Deputaților

susține că prin reglementările nou-introduse în legea supusă controlului de constituționalitate nu este îngrădit în niciun fel dreptul de proprietate, însă acesta trebuie exercitat în limitele stabilite de lege, această măsură fiind întru totul în acord cu Legea fundamentală.

14. În concluzie, președintele Camerei Deputaților solicită respingerea sesizării de neconstituționalitate formulată de Guvernul României.

15. **Președintele Senatului și Avocatul Poporului** nu au transmis punctele lor de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

16. Curtea menționează că Asociația Română a Băncilor și Consiliul Patronatelor Băncilor din România, ambele reprezentate convențional de Cabinetul de Avocat Avram Marieta, au comunicat la dosarul cauzei un memoriu intitulat *amicus curiae*, care cuprinde dezvoltări ale argumentelor circumscrise criticilor formulate de Guvernul României, în scopul de a evidenția, în mod clar, viciile de neconstituționalitate ale legii analizate.

17. La termenul de judecată fixat pentru data de 13 ianuarie 2021, având în vedere cererea de amânare a deschiderii dezbaterilor, Curtea, în temeiul art.57 și al art.58 alin.(3) din Legea nr.47/1992, a amânat pronunțarea asupra cauzei pentru data de 17 februarie 2021, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

18. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2020 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.70/2020 privind reglementarea unor măsuri, începând cu data de 15 mai 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, pentru prelungirea unor termene, pentru modificarea și completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal, a Legii educației naționale nr.1/2011, precum și a altor acte normative și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020 privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebankare anumitor categorii de debitori, lege care are următorul cuprins normativ:

„Art.I. - Se aprobă Ordonanța de urgență a Guvernului nr.168 din 1 octombrie 2020 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.70/2020 privind reglementarea unor măsuri, începând cu data de 15 mai 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, pentru prelungirea unor termene, pentru modificarea și completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal, a Legii educației naționale nr.1/2011, precum și a altor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.899 din 2 octombrie 2020.

Art.II. - Ordonanța de urgență a Guvernului nr.37/2020 privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebankare anumitor categorii de debitori, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.261 din 30 martie 2020, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2, după alineatul (6) se introduce un nou alineat, alin.(7) cu următorul cuprins:

«(7) Pentru orice prelungire a termenului prevăzut la alin.(1) se aplică facilitățile prevăzute la art.4 alin.(1)».

2. La articolul 4, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art.4 - (1) Dobânda datorată de debitori precum și comisioanele aferente corespunzătoare sumelor scadente a căror plată a fost suspendată nu se capitalizează la soldul creditului existent, la finalul perioadei de suspendare.»”

19. Autorul sesizării invocă atât critici de neconstituționalitate extrinsecă formulate din perspectiva încălcării principiului bicameralismului, consacrat de art.61 alin.(2) coroborat cu art.75 din Constituție, cât și critici de neconstituționalitate intrinsecă, apreciind că legea supusă controlului contravine principiului neretroactivității legii, prevăzut de art.15 alin.(2) din Constituție, și aduce atingere dreptului de proprietate privată, garantat de art.44 coroborat cu art.135 din Constituție.

20. În vederea soluționării prezentei sesizări de neconstituționalitate, Curtea va proceda, în prealabil, la verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție, sub aspectul titularului sesizării, al termenului de sesizare și al obiectului acesteia.

21. Astfel, Curtea constată că sesizarea îndeplinește condițiile de admisibilitate sub aspectul titularului dreptului de sesizare, obiecția fiind formulată de către Guvernul României, care are dreptul de a sesiza Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului de constituționalitate *a priori*, în temeiul art.146 lit.a) teza întâi din Constituție și al art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992, republicată. Și sub aspectul termenului de sesizare, Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate este

admisibilă, nefiind tardiv introdusă. În acest sens, Curtea reține că, în calitate de Cameră decizională, Camera Deputaților a adoptat legea în data de 24 noiembrie 2020, fiind trimisă spre promulgare Președintelui României în data de 26 noiembrie 2020. În calitate de subiect de sezină, Guvernul României a sesizat Curtea Constituțională în data de 11 decembrie, sesizarea fiind trimisă inițial prin poșta electronică, iar ulterior, a fost depusă la Registratura jurisdicțională a Curții Constituționale, în data de 15 decembrie 2020. Așadar, obiecția a fost formulată înainte de promulgare, în interiorul termenului de 20 de zile, prevăzut de art.77 alin.(1) teza a doua din Constituție, fiind deci admisibilă. Sub aspectul obiectului sesizării, aceasta vizează o lege adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la data de 24 noiembrie 2020 și nepromulgată de Președintele României.

22. Prin urmare, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, art.10, art.15 și art.18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

23. Raportat la obiectul de reglementare al legii criticate, Curtea reține faptul că la data de 1 octombrie 2020, Guvernul României a adoptat Ordonanța de urgență nr.168/2020 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.70/2020 privind reglementarea unor măsuri, începând cu data de 15 mai 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, pentru prelungirea unor termene, pentru modificarea și completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal, a Legii educației naționale nr.1/2011, precum și a altor acte normative, act normativ publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.899 din 2 octombrie 2020. Guvernul a motivat necesitatea adoptării acestei ordonanțe de urgență luând în considerare *„imperativul adoptării unor norme legale care să reglementeze situații de excepție în funcționarea organelor statutare ale asociațiilor și fundațiilor generate de instituirea stării de alertă la nivel național”*, precum și faptul că *„neadoptarea acestui act normativ ar avea consecințe negative asupra funcționării asociațiilor și fundațiilor, cu efecte directe inclusiv asupra participării organizațiilor aparținând minorităților naționale la alegerile parlamentare, aspect care ar afecta funcționarea statului de drept în țara noastră”*.

24. Din consultarea fișei legislative întocmite în procesul de adoptare a legii care face obiectul controlului de constituționalitate, Curtea constată că, în temeiul art.74 alin.(3) din Constituție, la data de 2 octombrie 2020, Guvernul a transmis către Senat, în calitate de primă Cameră sesizată, proiectul de Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2020. La aceeași dată a fost solicitat și avizul Consiliului Legislativ, care a elaborat Avizul nr.1010 din 2 octombrie 2020, favorabil, cu observații și propuneri. În data de 5 octombrie 2020, proiectul de lege a fost prezentat în Biroul permanent al Senatului și trimis, în vederea întocmirii raportului, la Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări, care, în ședința din 13 octombrie 2020, a adoptat cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți, un raport de admitere, fără amendamente. La data de 21 octombrie 2020, proiectul de lege, în forma transmisă de către inițiator, a fost adoptat de Senat, cu respectarea dispozițiilor art.76 alin.(2) din Constituție, cu 121 de voturi pentru, niciun vot împotrivă și o abținere.

25. Proiectul de lege a fost trimis, spre dezbateri și adoptare, către Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, fiind prezentat Biroului permanent al acestei Camere la data de 26 octombrie 2020 și trimis pentru aviz către Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale și Comisia pentru administrație publică și amenajarea teritoriului și pentru raport la Comisia juridică, de disciplină și imunități.

26. În ședința din 3 noiembrie 2020, membrii Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale au acordat aviz favorabil proiectului de lege, iar în data de 23 noiembrie 2020, Comisia juridică, de disciplină și imunități a depus raportul cu privire la proiectul de lege, cu 4 amendamente, prin care se propune introducerea unui nou articol, și anume art.II, care aduce modificări și completări Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020 privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebancale anumitor categorii de debitori.

27. În data de 24 noiembrie 2020, raportul și proiectul de lege au fost supuse spre dezbateri plenului Camerei Deputaților, iar aceasta, în calitate de Cameră decizională, a adoptat legea, cu 134 de voturi pentru, 58 de voturi împotrivă și 36 de abțineri, cu amendamentele propuse în raport.

28. Analizând critica de neconstituționalitate extrinsecă cu privire la principiul bicameralismului, în jurisprudența sa, Curtea a statuat că, ținând seama de indivizibilitatea Parlamentului ca organ reprezentativ al poporului român și de unicitatea sa ca autoritate legiuitoare a țării, Constituția nu permite adoptarea unei legi de către o singură Cameră, fără ca proiectul de lege să fi fost dezbătut și de cealaltă Cameră (Decizia nr.710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.358 din 28 mai 2009, sau Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 13 aprilie 2017, paragraful 53). Legea este, cu aportul specific al fiecărei Camere, opera întregului Parlament, drept care autoritatea legiuitoare trebuie să respecte principiile constituționale în virtutea cărora o lege nu poate fi adoptată de către o singură

Camera (Decizia nr.355 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.509 din 8 iulie 2014, paragraful 38, Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.937 din 22 noiembrie 2016, paragraful 39, Decizia nr.765 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.134 din 21 februarie 2017, paragraful 29, sau Decizia nr.62 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.161 din 3 martie 2017, paragraful 32).

29. De asemenea, prin Decizia nr.624 din 26 octombrie 2016, paragraful 34, precitată, Curtea a reținut că art.75 alin.(3) din Constituție, atunci când folosește sintagma „*decide definitiv*” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Însă, în acest caz, Camera decizională nu poate modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator. Având în vedere aceste considerente, în jurisprudența sa, Curtea a stabilit două criterii esențiale pentru a se determina cazurile în care prin procedura parlamentară se încalcă principiul bicameralismului: (1) existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și (2) existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului (a se vedea, spre exemplu, Decizia Curții Constituționale nr.62 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.373 din 2 mai 2018, paragraful 63).

30. Astfel, raportat la prezenta sesizare, în ceea ce privește criteriul referitor la existența unor deosebiri majore, substanțiale, de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului, Curtea observă că prin amendamentele aprobate la nivelul Camerei Deputaților, în cuprinsul normativ al legii a fost introdus, pentru prima dată, un nou articol, respectiv, art.II. Prin acest articol au fost reglementate modificări ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020, și anume, *pe de o parte*, aplicarea facilităților prevăzute la art.4 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.37/2020 pentru orice prelungire a termenului prevăzut la alin.(1) al art.2 din același act normativ și, *pe de altă parte*, instituirea interdicției de capitalizare la soldul creditului existent, la finalul perioadei de suspendare, a dobânzii datorate de debitori și a comisioanelor aferente, astfel cum este reglementată prin art.4 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.37/2020. Curtea observă că textele nou-introduse modifică un alt act normativ decât cel care a fost supus aprobării prin proiectul de lege inițiat de Guvern și adoptat de prima Cameră sesizată - Senatul, completând astfel legea supusă controlului.

31. Curtea apreciază că prin introducerea modificărilor menționate, pentru prima dată, la nivelul Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională, se aduce atingere principiului bicameralismului care presupune că adoptarea legii este rezultatul voinței întregii autorități legiuitoare, adică a Parlamentului, care este format din Senat și din Camera Deputaților. Curtea constată, astfel, că forma legii adoptate de Camera Deputaților conține, practic, o reglementare nouă, străină de materia și domeniul de aplicare al proiectului de lege care, inițial, potrivit demersului Guvernului, avea ca obiect doar aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2020, modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020 neexistând ca intenție de reglementare a inițiatorului la momentul prezentării proiectului de lege în fața Senatului, ca primă Cameră competentă a fi sesizată. Așa fiind, în ceea ce privește legea supusă controlului de constituționalitate, textele care modifică conținutul normativ al Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020 nu au fost niciodată dezbătute la nivelul primei Camere sesizate, care a fost Senatul, ci au fost introduse pentru prima dată, fiind supuse dezbaterii și aprobate în Camera decizională, adică în Camera Deputaților. Întrucât există deosebiri esențiale de conținut juridic între forma adoptată de Senat, în calitate de primă Cameră sesizată, și cea adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, Curtea constată că legea adoptată se îndepărtează în mod considerabil atât de textul adoptat în Senat, cât și de obiectivele urmărite de inițiativa legislativă.

32. Totodată, în ceea ce privește al doilea criteriu, Curtea observă că există o configurație diferită între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului, întrucât, în Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, prin amendamentele aduse proiectului de lege, au fost aduse modificări și completări care nu se circumscriu reglementărilor avute în vedere de prima Cameră sesizată. Curtea constată, astfel, că extinderea sferei de reglementare a legii și modificarea scopului și domeniului său de aplicare, au avut drept consecință modificarea denumirii titlului actului normativ și completarea sa cu un nou articol, ceea ce a conferit acestuia o nouă structură și configurație, diferită de forma adoptată de prima Cameră sesizată - Senatul.

33. Pentru toate aceste argumente, Curtea constată că legea supusă controlului de constituționalitate a fost adoptată de Camera Deputaților cu încălcarea principiului bicameralismului, întrucât, pe de o parte, relevă existența unor deosebiri esențiale de conținut juridic și de configurație între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, se abate de la

obiectivul urmărit de inițiatorul proiectului de lege și respectat de prima Cameră sesizată - Senatul, și anume, aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2020, fapt ce determină neconstituționalitatea acesteia, în integralitatea sa, prin raportare la dispozițiile art.61 alin.(2) și art.75 din Constituție.

34. Având în vedere constatarea viciilor de neconstituționalitate extrinsecă determinate de modalitatea de adoptare a legii care face obiectul sesizării, în acord cu jurisprudența sa, Curtea constată că nu mai este cazul să examineze celelalte critici de neconstituționalitate intrinsecă formulate de autorul obiecției de neconstituționalitate prin raportare la dispozițiile constituționale ale art.15 alin.(2), ale art.44 și ale art.135 (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, precitată, paragraful 68, Decizia nr.747 din 4 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.922 din 11 decembrie 2015, paragraful 35, sau Decizia nr.392 din 6 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.579 din 9 iulie 2018, paragraful 50).

35. Cât privește efectele unei decizii prin care Curtea, în cadrul controlului anterior promulgării, constată neconstituționalitatea legii examinate, în integralitatea sa, iar nu doar a unor dispoziții din cuprinsul acesteia, în temeiul art.147 alin.(4) din Legea fundamentală și având în vedere jurisprudența Curții în materie, Parlamentului îi revine obligația de a constata încetarea de drept a procesului legislativ. Curtea a reținut, astfel, că „*situația determinată de constatarea neconstituționalității legii în ansamblul său [...] are un efect definitiv cu privire la acel act normativ, consecința fiind încetarea procesului legislativ în privința respectivei reglementări*”. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a subliniat că, în cazul inițierii unui nou proces legislativ, trebuie să fie respectate statuările cuprinse în decizia de admitere a Curții Constituționale cu referire la viciile de neconstituționalitate extrinsecă constatate (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.6 din 4 ianuarie 2017, paragraful 50, Decizia nr.139 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.336 din 3 mai 2019, paragrafele 88 și 89, sau Decizia nr.874 din 9 decembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.44 din 14 ianuarie 2021, paragraful 70).

36. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Guvernul României și constată că Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.168/2020 pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.70/2020 privind reglementarea unor măsuri, începând cu data de 15 mai 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, pentru prelungirea unor termene, pentru modificarea și completarea Legii nr.227/2015 privind Codul fiscal, a Legii educației naționale nr.1/2011, precum și a altor acte normative și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020 privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebancale anumitor categorii de debitori este neconstituțională, în ansamblul său.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 februarie 2021.